

Af Henrik H. Brandt
Direktør for Idrættens
Analyseinstitut (Idan)

Velkommen til Overblik

Overblik er navnet på det nyhedsbrev, som Idan i fremtiden vil offentliggøre på www.idan.dk og udsende gratis via e-mail til interesserede abonnenter.

Nyhedsbrevet har en journalistisk behandling af egne undersøgelser og væsentlige idrætspolitiske temaer. Desuden bringer vi et overblik over små og store idrætspolitiske nyheder fra idan.dk og andre relevante kilder. Overblik er åbent for eksterne kommentarer, anmeldelser og andre væsentlige informationer for personer med idræt som et vigtigt arbejds- eller interessefelt.

Fokus på kommerciel idræt

Første udgave af Overblik fokuserer på den kommercielle idrætsverden, som er et af Idans første indsatsområder, fordi vi mener, at der mangler viden og debat på området herhjemme.

Kommercialiseringen af idrætten – ofte med et væsentligt offentligt medspil – rummer muligheder og konflikter, som Idan gerne vil bringe frem i lyset.

Foreløbig har Idan sat sig for at specialisere sig i samspelet mellem sport, medier og teknologi, lige som vi konkret undersøger professionaliseringen af dansk håndbold og udviklingen i den danske fitness-sektor.

(fortsættes)

Indhold:

- Ingen lønfest i dansk elitehåndbold
- Klubbernes krav om kompensation
- Opvisningsanlæg for milliarder
- Dansk idræt skal op i en anden liga
- Historisk dag for fitness-sektoren
- Ny antologi om dansk fodbold
- Kommentar: Klubbernes udfordring
- Anmeldelse: Kvindernes idræt

Grit Jurack, en af profilerne i dansk klubhåndbold. Foto: Jan Christensen

Ingen lønfest i dansk elitehåndbold

Håndboldspilleres løn er stigende, men gennemsnitsindkomsten er ikke overvældende. Det er profilerne, som for alvor skummer fløden, viser de første resultater fra Idans undersøgelse af håndboldsektoren.

Af analytiker Rasmus K. Storm og projektmedarbejder Ulrik Almlund, Idrættens Analyseinstitut.

Pæne lønstigninger, men langt fra en egentlig lønfest. Det er konklusionen på de første tal fra den store undersøgelse af udviklingen i dansk håndbold, som Idrættens Analyseinstitut er i gang med.

Af en spørgeskemaundersøgelse blandt alle spillere i de danske håndboldligaer fremgår det, at en kontraktspiller i gennemsnit tjener 300.000 kroner om året, når alle indtægter – både fra håndbold og 'civil' arbejde – er talt med.

De udenlandske spillere, der oftest er på fuldtidskontrakter, tjener 375.000 kro-

ner, mens de danske spillere i gennemsnit tjener 280.000 kroner. Selvom det ikke er en specielt høj indkomst sammenlignet med andre erhvervsgrupper, er der dog alligevel tale om en pæn fremgang.

En tilsvarende undersøgelse i år 2000 viste en gennemsnitlig indkomst for danske kontrakthåndboldspillere på 201.000 kr. Dermed er danske håndboldspillere i perioden steget 20 procent mere i løn end andre lønmodtagere i den private sektor.

Professionalisering

Dette billede dækker dog over betydelige forskelle spillerne imellem.

Mens 22 procent af de danske spillere (fortsættes)

Gennemsnitsindkomster i håndbold

	Danske spillere	Udenlandske spillere
Gennemsnitlig indkomst - alle spillere	280.000 kr.	375.000 kr.
Andel på fuldtidskontrakt	22 %	74 %
Gennemsnitlig løn for spillere på fuldtidskontrakt	507.000 kr.	417.000 kr.
Sportsligt relaterede indtægter for fuldtidskontraktspillere	85 %	94 %
Gennemsnitlig sportslig indtægt for fuldtidskontraktspillere	430.000 kr.	390.000 kr.

Den 28.-29. november sætter Idan fokus på den danske 'sportsindustri' og dens aktuelle udfordringer på konferencen 'Dansk idræt i en anden liga' i Århus.

Vi har haft den glæde, at en snes yderst kvalificerede oplægsholdere og næsten 200 deltagere fra kommuner, forbund og klubber har meldt sig til. Der er i skrivende stund ganske få pladser tilbage.

Fascinationen

Lad os bare indrømme, at topsport ikke bare er forretning, men også en fascinerende drøm og et ekstra livskrydderi for mange af os. Det er bestemt ikke den kedeligste branche, man kan forestille sig, men det er alt andet lige sjovere at løfte området 'op i en anden liga' end at fortsætte i 'Anden Liga', hvor den kommercielle danske topidræt desværre på mange måder befinder sig for øjeblikket.

Flere kvinder til OL

Kvindeidrætten får et lille løft ved de kommende olympiske lege i Beijing om tre år. Den Internationale Olympiske Komité, IOC, har besluttet at udvide kvindernes turneringer i hockey, fodbold og håndbold fra 10 til 12 hold.

Samtidig bliver 3.000 meter forhindringsløb også en kvindedisciplin, ligesom IOC introducerer 10 km svømning i åbent vand for både mænd og kvinder.

Set med danske øjne er det særligt interessant, at doublerækkerne i bordtennis som ventet bliver erstattet med en holdturnering. Den danske bronzemedalje i Athen kan altså ikke forsvares.

Under ét betyder ændringerne, at cirka 80 flere kvinder ventes at få plads blandt de maksimalt 10.500 idrætsudøvere ved OL i 2008.

Aftalt spil over Europa

Spilleskandaler rykker stadigt tættere på danske breddegrader.

Den tyske fodboldkommer Robert Hoyzer og fem medanklagede i spillerskandalen, som rystede tysk fodbold i foråret, er netop blevet dømt i Berlin. Hoyzer fik to år og fem måneder bag tremmer.

Men sagen er langt fra enestående. Blandt andet har finsk, italiensk og portugisisk fodbold været ramt af anklager om fiksede resultater, hvor der samtidig er blevet spillet store summer på nettet.

Skandalerne har fået UEFA til at sætte fokus på de problemer, som en globaliseret og internetbåren spilleindustri skaber. Bl.a. skal et særligt udvalg forsøge at etablere et advarselssystem i samarbejde med bookmakerkæderne.

har en samlet indkomst på mindre end 100.000 kroner om året, tjener danske spillere på fuldtidskontrakter i gennemsnit 507.000 kroner, og de allerstørste profiler kan hæve op mod en million. Også den professionelle håndbolds 'underklasse' har dog oplevet en fremgang fra år 2000. Dengang måtte knap 40 procent klare sig for under 100.000 kroner om året. I dag er det cirka hver femte.

Det vidner om en klar professionalisering af dansk klubhåndbold, om end andelen af de danske kontraktspilleres indkomst, der alene kommer fra håndboldrelaterede aktiviteter, stadig kun er 60 procent, mens den for de udenlandske spillere er 90 procent.

Udlændinge er fuldtidsspillere

At andelen af de udenlandske spilleres indtægter fra håndboldrelaterede aktiviteter er så høj skyldes, at 74 procent af de udenlandske spillere er på fuldtidskontrakter, mens det kun gælder 22 procent af de danske spillere.

Til gengæld tjener udenlandske spillere på fuldtidskontrakter mindre end de danske fuldtidsprofessionelle, nemlig 'kun' 417.000 kroner i gennemsnit. Forklaringen på dette er dels, at danske fuldtidsspillere i højere grad end de udenlandske supplerer deres sportslige indtægter med andre indtægter, ligesom enkelte af de udenlandske spillere, særligt fra de østeuropæiske lande, både er unge, og angiver at have en meget lav indtægt set i forhold til de øvrige udenlandske spillere.

Lønspredningen blandt de udenlandske spillere er dermed meget høj. Nogle spillere tjener lidt, mens andre hæver op mod en million, samtidig med at de beskattes lavt på den såkaldte 'forskerordning'.

Styrket administration

Set i lyset af dansk håndbolds kraftige økonomiske vækst i de senere år kan de trods alt relativt beskedne lønstigninger virke overraskende.

De foreløbige tal fra undersøgelsen peger imidlertid på, at en betydelig del af væksten er anvendt på større spillertrupper og en styrkelse af de administrative funktioner. I den forbindelse er der blevet ansat mere administrativt personale.

Hertil kommer eventuelle lønstigninger blandt trænere og topledere i klubberne. Disse indgår dog ikke i undersøgelsen.

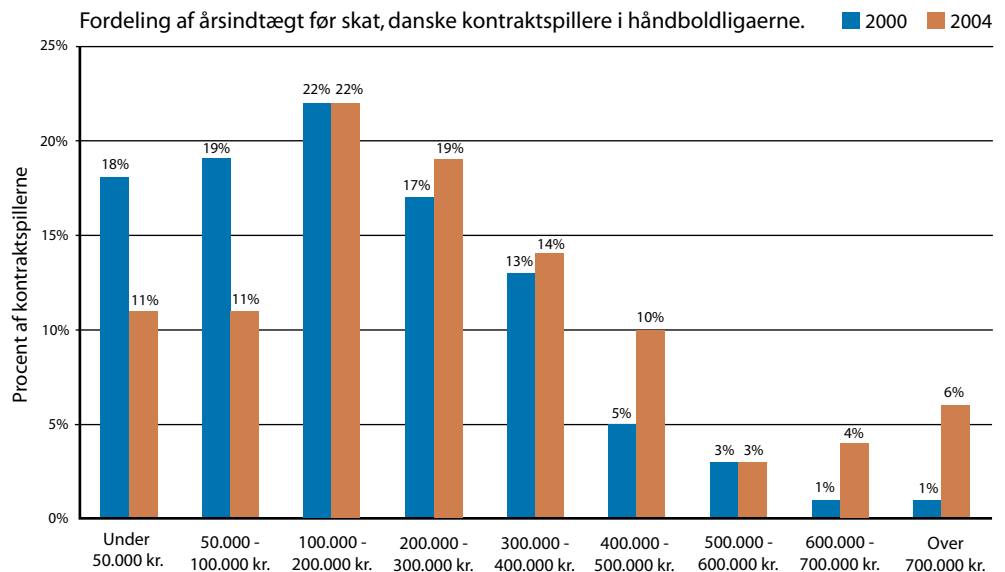
Om undersøgelsen

Idan gennemfører i øjeblikket den hidtil største undersøgelse af dansk håndbold. Gennem surveys, interview og analyse af regnskaber afdækkes udviklingen fra 1993 og frem.

Flere resultater vil blive offentliggjort på Idans konference 'Dansk idræt i en anden liga' i Århus den 28.-29. november 2005 og i senere udgivelser.

Læs mere om undersøgelsen og konferencen på www.idan.dk.

Flere stjernelønninger i ligaen

Lønningerne er over en bred kam steget hos de mandlige og kvindelige kontraktspillere i håndboldligaen. Samtidig spores en tendens til polarisering af lønningerne blandt de i alt 248 spillere, som har deltaget i undersøgelsen.

Play the Game gav genlyd

DGI-Byen i København samlede i begyndelsen af november næsten 300 mediefolk, forskere og idrætsledere til den kritiske mediekonference Play the Game, som med støtte fra Kulturministeriet og en række danske idrætsorganisationer blev afholdt for fjerde gang.

Play the Game tjener som et vigtigt mødested for forskere og undersøgende sportsjournalister med behov for at opbygge et internationalt netværk.

På konferencen gav over 100 oplægsholdere en række vedkommende og ofte rystende indblik i idrætsbilledet verden over med fokus på temaer som udvikling, megaevents, korruption, doping og demokratiets tilstand i verdensidrætten.

Konferencen blev dækket tæt af danske og internationale medier samt af Play the Games egen nyhedsservice på www.playthegame.org. Dertil kom en aktualreportage på internetsiden 'medianet.djh.dk/sites/conferencepulse'. Siden var drevet af 24 journalistelever fra Danmarks Journalisthøjskoles multimedielinje.

I løbet af de kommende uger vil en lang række af indlæggene fra konferencen være at finde i deres helhed i Play the Games vidensbank.

Advarsel mod de hvide elefanter

Mens dansk idræt venter på PLS Rambølls analyse af fordele og ulemper ved et dansk bud på OL, advarer den norske økonom Harry Arne Solberg fra Trondheim Business School mod tendensen til at overvurdere de økonomiske og pr-mæssige fordele ved store sportsbegivenheder.

Harry Arne Solberg har analyseret den reelle økonomiske betydning af store arrangementer, og på Play the Game-konferencen opremsede han en række typiske faldgruber:

En velkendt er bygningen af store sportsanlæg, der ender som 'hvide elefanter'. Det er bl.a. tilfældet i Korea, hvor landet efter VM i fodbold i 2002 står tilbage med ti nye stadions med en kapacitet på 40.000-70.000 tilskuere. Typisk overværer 3.000 tilskuere de koreanske ligakampe.

Andre faldgruber er underbudgettering af bl.a. sikkerhedsudgifter og en overdreven tro på pr- og turistmæssige fordele.

F.eks. viser en undersøgelse, at 90 procent af de adspurgte i Frankrig, Spanien og Italien fem år senere ikke kunne huske, at England i 1996 var vært for EM i fodbold. Det har heller ikke været muligt at påvise en positiv turisteffekt i årene efter OL i Sydney.

Harry Arne Solberg konkluderer, at store sportsbegivenheder snarere skal opfattes som stor fest, som et brud på de daglige rutiner, fremfor en god forretning.

Derfor kræver klubber compensation

Analyse: Polariseringen af spillerlønninger og en stram økonomi i klubberne skaber nye problemstillinger i dansk håndbold.

Af analytiker Rasmus K. Storm og projektmedarbejder Ulrik Almlund, Idrættens Analyseinstitut.

Efter afslutningen på forhandlingerne mellem damelandsholdspillerne og Dansk Håndbold Forbund (DHF) om aflønning for deltagelse på landsholdene har flere klubber rejst spørgsmålet om forsikringer og lønkomensation for udlån af spillere til landsholdssamlinger og slutrunder.

Klubberne finder det ikke længere rimeligt, at de både skal betale løn og bære skadesrisikoen i perioder, hvor de ikke har spillerne til rådighed.

Konflikten bunder dermed dybest set i et centralt spørgsmål i dansk håndbold; nemlig spillerlønningernes udvikling. Mange klubber klager således over lønnens højde og galoperende vækst og anser denne som den måske største udfordring for dansk elitehåndbold aktuelt.

Men hvorfor synes klubberne, at stigen af spillerlønninger er så stort et problem, når Idans undersøgelse nu dokumenterer, at gennemsnitlønningerne nok er steget, men langt fra eksplosivt?

Profil og landsholdspiller koster

Det skyldes primært polariseringen af spillerlønningerne. De store profiler tjener meget, ofte flere hundrede tusinde mere end 'middelklassespillere'. Samtidig er deres andel af den samlede indkomst fra sportsligt relaterede aktiviteter, dvs. direkte fra klubben, størst.

Det er altså stjernerne, der belaster klubbernes økonomier. Betaler man op mod to millioner kroner for 3-4 profiler, og i nogle tilfælde én million kroner for blot én ditto, tynger det selv i et stort lønbudget. Når mange klubber samtidig har svært ved få regnskaberne til at hænge sammen, gør lønpolariseringen dem mere udsatte, fordi der opstår tilfælde, hvor de løntunge spillere ikke tjener deres løn hjem i form af sportslige resultater.

Forsikringer og lønkomensation?

Derfor er det for så vidt forståeligt, at flere klubber er begyndt at vise modvilje mod at sende deres profiler til landsholdssamlinger og -turneringer.

Dels mindsker fraværet af profilerne klubbernes forberedelsesmuligheder i forhold til vigtige kampe, og dels øges risi-

Højere lønninger gør klubberne mere sårbare. Claus Flensburg er en af de profiler, som har været ude med skader. Foto: Jan Christensen

koen for, at de skades med sportslig fiasko og økonomisk tab for klubberne til følge.

På den måde er der en klar parallel mellem dansk håndbold og international fodbold, hvor en række storklubber sætter spørgsmål ved forbundenes ret til at diktere betingelser for landsholdsudtagelse.

Herhjemme har DHF dog allerede taget vigtige skridt til at forsikre danske landsholdspillere, hvilket kan tage brodden af nogle fremtidige konflikter. Men skal der også lønkomponeres, sådan som nogle klubber vil have det?

Da det er stjernerne, der trækkes ud af klubberne til landsholdsdeltagelse, kan man argumentere for, at der er en vis rimelighed i ønsket. De er jo de dyreste. På den anden side har landsholdshåndbolden i høj grad trukket håndboldøkonomien frem, hvilket klubberne lukrerer på nu.

Tallene på bordet

Under alle omstændigheder har klubberne selv bidraget til noget af udviklingen. Gennem indkøbet af profiler har de overbudt hinanden og gjort stjernerne til de lønmæssige vindere i dansk håndbold. Den heraf afledte udvikling i lønstrukturen kombineret med hårdt spændte klubøkonomier har gjort klubberne mere sårbare og afhængige af profilerne.

Disse forhold bør håndboldsportens parter tage med i overvejelserne, når spørgsmålene om forsikringer, løn og komensation skal drøftes i fremtiden.

Foreninger fokuserer på aktiviteter

Foreningerne koncentrerer sig i stigende grad om egne aktiviteter og sine medlemmers behov og mindre mod samfundets.

Det viser foreløbige resultater fra den store danske frivillighedsundersøgelse.

“Man føler sig i mindre grad som del af en større bevægelse eller et lokalsamfund,” siger Bjarne Ibsen fra Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, som sammen med Socialforskningsinstituttet, RUC og Center for frivilligt socialt arbejde står bag undersøgelsen.

Han advarer derfor mod urealistisk høje forventninger til den rolle, som foreningslivet kan spille på bl.a. det sundhedspolitiske område og i lokalsamfundet. Bjarne Ibsen understreger dog samtidig, at foreningerne stadig formidler sociale bånd og kvalifikationer, og at udviklingen derfor ikke er en 'forfaldshistorie'.

Konkret viser undersøgelsen bl.a., at 63 procent af alle foreninger erklærer sig helt enige i, at foreningen først og fremmest skal være en forening for folk, der interesserer sig for dens særlige aktiviteter.

Omvendt mener kun 15 procent, at det er en højt prioriteret opgave at medvirke til at løse sociale problemer i samfundet.

Konklusionerne bygger på en bred spørgeskemaundersøgelse blandt 1.889 fynske foreninger, der omfatter hele spektret af frivillige foreninger.

DGI og DFIF inviterer kommuner

Både DGI og firmaidrætsforbundet DFIF, der netop har afholdt deres årsmøder, opfordrer nu kommunerne til at opprioritere indsatsen på motionsområdet og inviterer samtidig til et tættere samarbejde.

DGI foreslår, at kommunernes idrætspolitik og brede idrætsindsats fremover skal måles i stil med de PISA-undersøgelser, som sammenligner skolebørns færdigheder i en række lande.

Desuden vil DGI gerne uddanne kommunale nøglemedarbejdere i at spille sammen med foreningslivet og indføre en ekstra idrætstime i de kommunale pasningsordninger efter skoletid, som 98 procent af børnene i 0.-3. klasse går i.

Generelt efterlyser DGI en bredere idrætspolitik, der kan målrette og koordinere idrætten, kommunerne og statens indsats på sundheds- og motionsområdet.

DFIF opfordrer de 98 nye kommuner til at gå forrest på motionsområdet ved at etablere deciderede motionspolitikker for de ansatte.

“Arbejdslivet fylder mere og mere i dagligdagen og med udgangspunkt i et ændret livsmønster er det blevet sværere at få tid til at dyrke motion,” sagde DFIF's formand Peder Bisgaard i sin beretning på organisationens årsmøde.

Arena Nord i Frederikshavn. Foto: Arena Nord/Bent Jakobsen

Opvisningsanlæg for milliarder

Siden 2000 er der investeret knap 1,7 milliarder kroner i de opvisningsanlæg, som danske håndboldliga- og superligaklubber spiller på. Og flere investeringer er på vej, viser en rundspørge, Idan har lavet.

Af Søren Bang, Idrættens Analyseinstitut
Research: Søren Bang og Jesper Kamstrup

Moderniseringer, udvidelser og helt nye anlæg til eliten. Det er en populær opskrift i kommuner og lokalsamfund, som huser håndbold- og superligahold.

Det viser en rundspørge, som Idrættens Analyseinstitut har foretaget blandt alle kommuner, selvejende institutioner og private selskaber med ansvaret for håndbold- og superligaklubbernes hjemmebaner.

Siden 1995 er der blevet færdiggjort byggearbejder på anlæggene for ikke mindre end 1,88 mia. kroner, og hovedparten af investeringerne er koncentreret i de seneste år. Byggerier, der er afsluttet siden 2000, tegner sig alene for cirka 1,69 mia. kroner.

Kun i tre ud af 28 danske kommuner med håndbold- og superligaanlæg har der ikke været større investeringer. Men også her sporer man byggelyst: Holstebro Kommune har sat penge af til et stort halprojekt. Randers er i gang med at bygge et nyt fodboldstadion til Randers FC, der håber på oprykning til superligaen. Og Gudme står foran en sammenlægning med Svendborg, hvor man overvejer at bygge en arena.

Siddepladser og sponsorlounges

Danmark befinder sig i et eliteidrætsligt byggeboom, selv om det hører med til billedet, at en del af investeringerne også tjener bredere idræts- og kulturformål.

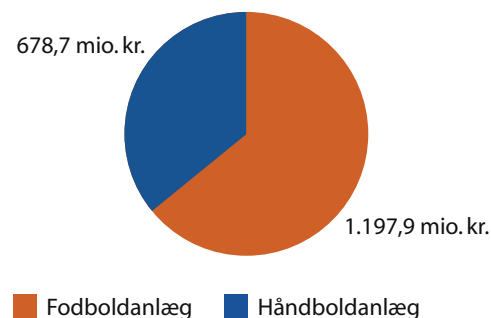
Generelt er det primære mål dog at udvide kapaciteten af siddepladser og øvrigt skabe bedre publikumsforhold. Ikke mindst for sponsorerne. VIP-lounges er blevet standardinventar på de store anlæg.

Til gengæld er ambitionsniveauet meget forskelligt. Udbygningen af Brøndby Stadion beløb sig til 300 millioner kroner og er den største enkeltinvestering i den undersøgte periode. Til sammenligning er det nye fodboldstadion i Viborg bygget for mere beskedne 62 millioner kroner.

Et tilsvarende spring er der fra kultur- og idrætskomplekset Forum Horsens, som kostede 150 millioner kroner inklusive en ny fodboldtribune, til de 52,5 millioner, der var prisen for Arena Nord i Frederikshavn.

(fortsættes)

Flest penge til fodboldanlæg

Cirka to ud af tre kroner er siden 1995 investeret i de nuværende superligaklubberns anlæg.

Sportssponsorering i voldsom vækst

Sponsorering af sport er ifølge Dansk Oplagskontrols årlige reklameforbrugsundersøgelse en af de hastigst voksende reklameformer i Danmark.

Ifølge den seneste opgørelse fra juni 2005 steg værdien af sponsoraftaler (kontrakter og naturalier) i 2004 med over 18 procent i forhold til 2003.

Den samlede værdi af sponsoreringen beløber sig nu til 973 mio. kroner. Dansk Oplagskontrol anslår, at cirka 90 procent af sponsormidlerne går til sport.

Dermed er sponsorering et langt større reklamemedie end eksempelvis internet- og radioreklamer. Udgifter til sponsorering udgør 45 procent af forbruget på tv-reklamer og 34 procent af forbruget på Danmarks største reklamemedie, dagbladene. Til sammenligning udgjorde forbruget på sponsorering for bare seks år siden blot 13 procent af forbruget på reklamer i dagblade.

Udviklingen i værdien af sponsorering på det danske marked i de seneste fem år:

2000:	583
2001:	680
2002:	776
2003:	824
2004:	973

Alle tal i millioner kroner.

EU gennemtvinger opsplittet tv-aftale

Efter lange forhandlinger er det lykkedes EU-kommissionen at gennemtvinge en opsplittelse af de tv-rettighederne til den bedste engelske fodboldliga.

I en aftale med kommissionen har Premier League forpligtet sig til at udbyde tv-rettighederne til kampene i seks pakker, som vil blive solgt enkeltvist fra 2007. Samtidig vil ingen tv-station få lov til at købe mere end fem af de seks pakker.

Opsplittningen skal ifølge EU-kommissionen sikre bedre konkurrence på tv-området og et bredere udbud til seerne.

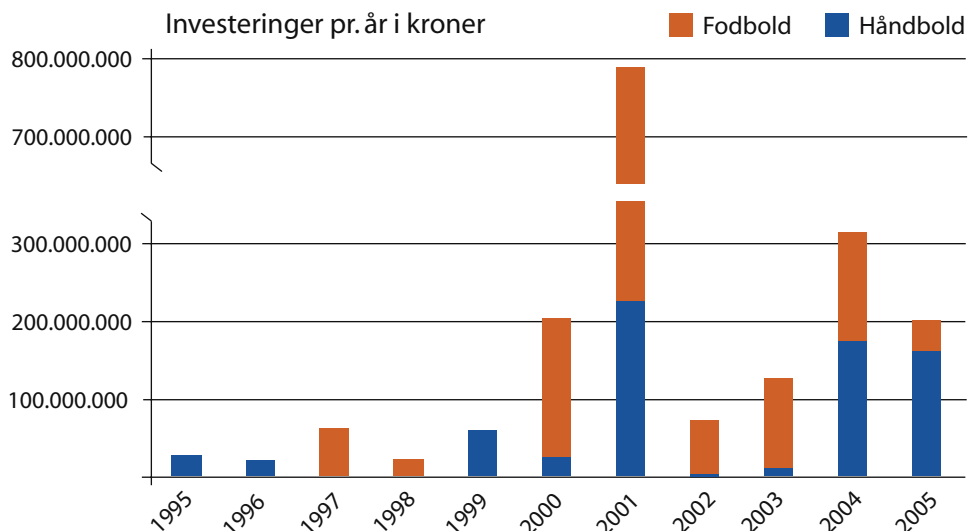
Fart på svenskere

Den årlige undersøgelse af svenskernes motionsvaner afslører markante ligheder og forskelle hen over Øresund.

Tallene fra Sveriges Riksidrottsförbund viser bl.a., at fodbold ligesom i Danmark er den klart største konkurrenceidrætsgren, herefter følger golf, floorball og atletik, der står relativt stærkere i Sverige.

En sammenligning med 1998 viser i øvrigt, at styrketræning har oplevet den mest markante vækst på motionsområdet med en fremgang på 68,6 procent. Omvendt er rulleskøjteløb halveret.

Stigende investeringslyst i håndboldliga- og superligaanlæg

Efter en mere beskedent byggelyst i sidste halvdel af halvfemserne er der efter 2000 blevet færdiggjort anlægsinvesteringer for i alt cirka 1,7 milliarder kroner.

Begge er i øvrigt eksempler på anlæg, som både tjener kultur- og idrætsformål. Endelig er der sket en række mindre udbygninger og moderniseringer rundt omkring.

Samlet udgør investeringerne i fodboldanlæg cirka 1,2 milliarder kroner, mens halprojekterne står for små 700 millioner kroner. Det er især investeringerne i Brøndby, Farum, Herning, Århus og Parken, som tynger på fodboldsiden.

Kommunerne betaler gildet

Hovedparten af de berørte stadions og opvisningshaller er kommunalt ejede eller med et stærkt kommunalt engagement. Det er da også kommunerne, som har været stærkeste økonomiske drivkraft bag de senere års investeringer.

Siden 1995 har kommunerne direkte eller indirekte lagt cirka 1,2 milliarder byggekroner i de berørte anlæg. Heraf dækker knap 250 millioner kroner over særlige ordninger, hvor kommunerne lader private investorer finansiere byggeriet uden at give permanent afkald på ejendomsretten. Det er bl.a. tilfældet med tre tribuner på Viborg Stadion, som kommunen leaser for 20 år. På lignende vis har Silkeborg I.F. finansieret en tribune med sponsorlounge mod at slippe for en årlig leje på cirka 1,1 million kroner. Efter 30 år tilfalder tribunen kommunen.

De rent private investeringer udgør cirka 680 millioner kroner. Heraf tegner investeringerne i Brøndby Stadion og Parken sig alene for over 430 millioner kroner.

I øvrigt er navnesponsorater stadig en sjældenhed i dansk idræt. Eneste anlæg i Superligaen med navnesponsor er SAS Arena, der er hjemmebane for FC Midtjyl-

land, og Odense Stadion, som omdøbes til Fionia Park ved OB's hjemmekampe. I håndboldligaen er Skjern Bank Arena det eneste anlæg.

Flere projekter på vej

Med udskrivninger på knap to milliarder kroner over blot 11 år kunne man tro, at investeringerne i opvisningsanlæg var kulmineret. Hertil kommer, at Lokale- og Anlægsfonden har skønnet, at de cirka 1.400 traditionelle haller bør moderniseres for 4-6 milliarder kroner.

Men lysten til at satse på opvisningsanlæg (fortsættes)

Om rundspørgen

37 haller og stadions fordelt på 28 kommuner indgår i oversigten, der omfatter alle hjemmebaner i Superligaen og de to håndboldligaer. Beløbene, der er uden moms, bygger på de anlægsansvarliges egne oplysninger.

I nogle tilfælde omfatter anlægsinvesteringerne også mindre investeringer uden direkte tilknytning til opvisningsanlæggene. F.eks. hvis de indgår i en totalentreprise. I Farum er stadiondelen af Farum Park dog skønnet til 150 mio. kr., da stadion kun udgør en begrænset del af det store kompleks. Desuden indgår en investering i fodboldstadion i tallene for Forum Horsens, der som helhed er indført under håndboldinvesteringer.

Flere resultater fra rundspørgen vil blive offentliggjort på idan.dk, i nyhedsbrevet og på Idans konference den 28-29. november i Århus.

Dansk idræt i en anden liga

28.-29. november 2005: Idrættens Analyseinstitut afholder åbningskonference om dansk idræts rolle i oplevelsesøkonomien. Konferencen finder sted i Atletion, Århus, og begynder klokken 10 om mandagen.

Læs mere om konferencen og dens topnavne nedenfor.

Mere information på www.idan.dk, hvor sidste øjeblikstilmelding også kan ske. Bemærk, at der kun er meget få pladser tilbage.

Idan-konference om idrætspolitik

Idan planlægger i løbet af foråret at afholde en konference med fokus på fremtidens kommunale idrætspolitik. Vi forventer at offentliggøre den nøjagtige dato i december.

På konferencen vil vi blandt andet offentliggøre resultater fra egne igangværende projekter om kommunal idrætspolitik, fitness-sektoren, byggerier, håndboldens professionalisering, integration på gadeplan samt mulighederne for at koble sportsbegivenheder med sociale indsatser.

Vi forventer desuden at invitere en række oplægsholdere til at sætte spot på de aktuelle brændpunkter i forholdet mellem kommunerne og idrætsverdenen.

Topnavne til konference

Idans første store offentlige arrangement bliver konferencen "Dansk idræt i en anden liga" i Atletion i Århus den 28.-29. november.

Formålet med konferencen er at sætte spot på dansk topidræts kommercialisering og vurdere faldgruber og potentialer ved denne udvikling for idrætten og idrættens offentlige og private partnere.

Blandt hovedtalerne bliver den tidligere tv- og marketingdirektør for IOC, Michael Payne, der regnes blandt verdens førende eksperter i sportmarketing.

Det tætpakkede program sætter også fokus på Idans egne analyser af håndboldens professionalisering, tv-mediets rolle i udbredelsen af dansk idræt, sportspressen samt en opgørelse over de senere års boom i byggerier af stadionanlæg og haller til topidræt.

Konferencen samler næsten 200 centrale personer fra forbund, klubber, kommuner og virksomheder. Læs invitation, deltagerliste og program på hjemmesiden www.idan.dk.

læg er stadig stor, viser Idans rundspørge.

Bl.a. overvejer Silkeborg Kommune at erstatte det nyligt moderniserede stadion med et helt nyt idrætskompleks, som også skal omfatte en multihal. Et projekt til cirka 150 millioner kroner.

Større byggerier er også på dagsordenen i bl.a. Kolding, Holstebro, Svendborg, Fredericia og på Mors. Dertil kommer flere mindre moderniseringer og udbygninger.

Mange af projekterne er endnu ikke

vedtaget. Men realiseres alle, er der tale om investeringer for minimum 700 millioner kroner, når man alene medregner dem, der er sat kroner og øre på, og som berører håndbold- og superligaklubberne.

Dertil kommer en lang række andre projekter på kommunernes ønskesedler og det igangværende kapløb mellem bl.a. Høje Taastrup, København og Århus om at bygge Danmarks første giganthal med plads til op mod 15.000 tilskuere.

Dansk idræt skal op i en anden liga

Analyse: Der er behov for ny viden og nye samarbejder mellem idrætten, det offentlige og private partnere, hvis satsningen på professionel idræt og store events ikke skal ende som et kapløb på skattekrone.

Af Henrik H. Brandt
Direktør for Idrættens Analyseinstitut

I september kunne man i Horsens Folkeblad læse en kommentar fra formanden for A.C. Horsens superligahold i anledning af kommunens vedtagelse af at investere yderligere 30 mio. kr. i superligaklubbens stadion ved prestigearenaen Forum Horsens.

Artiklen antydede, at når kommunen skulle punge yderligere 30 mio. kr. ud på at opdatere det utidssvarende superligastadion, risikerede AC Horsens at blive sat op i stadionleje. Det brød Horsens-formand Ole Rasmussen sig ikke om, for fodboldklubben ville ikke betale mere end elitekollegerne fra Horsens Håndboldklub og HIC-Basket:

"Vi har forhandlet os frem til en aftale, der hedder 1000 kr. pr. kamp, og nu taler man om andre tal. Forum Horsens, som HH og HIC benytter, kostede 140 mio. kr., og de betaler også 1000 kr. pr. kamp. Så vil det være helt ude af proportioner, hvis vi skulle til at betale mere, fordi stadion bliver udbygget for 30-40 mio. kr." sagde superligaformanden til den lokale avis.

Ulige konkurrence

1000 kr. pr. kamp inklusive reklamerettigheder og en fordelagtig catering-aftale!

Det er altså niveauet i Horsens, hvilket næppe vil bekomme mange konkurrenter i superligaen og håndboldligaen vel, fordi den lave leje skaber ulige konkurrencevilkår i erhvervet.

Men Horsens Kommune er gået ind i projektet med åbne øjne som led i en kultur- og idrætsstrategi, der skal ændre byens lidt triste omdømme. Byens borgere fik ren besked om, at skattebilletten ville

stige på grund af prestigebyggeriet.

Når Idrættens Analyseinstitut rejser eksemplet her, er det fordi danske byer og regioner nærmest står i kø for at følge i Horsens' fodspor, uden at regnestykkerne nødvendigvis hænger sammen.

Idans friske rundspørge i håndbold- og superligakommuner dokumenterer, at der alene siden 2000 er færdiggjort byggearbejder for knap 1,7 milliarder kroner på stadionanlæg og i haller, som benyttes af de nuværende 38 superliga- og håndboldligaer i Danmark.

Af beløbet er kommunerne direkte eller indirekte involveret i investeringer for cirka 1,2 mia. kroner, og så har vi ikke engang talt alle de igangværende og kommende stadionmoderniseringer i 1. divisionsbyerne Frederica, Vejle og Randers m.v. med, foruden planer om giganhaller og andre investeringer i anlæg til topidræt, som står på ønskesedler og dagsordener rundt omkring i nye kommuner, som gerne vil 'brande' sig via topsport.

Ukoordineret kapløb

Men bygge-boomet er samtidig et godt eksempel på det relativt ukoordinerede kapløb, der er ved at opstå på eliteidrætsområdet. Kulturministeren drømmer om OL i København i 2024, borgmestrene drømmer om topsport og prestigebyggerier. Klubber og forbund forsøger desperat at hænge på i kommercialiseringen.

Trods et boom i sponsorsalget til snart over en mia. kr. på det danske marked ifølge Dansk Oplagskontrol er dansk topidræt stadig mere drevet af forretningsdrivende idrætsforeninger end af velorganiserede og professionelle strukturer som i andre brancher.

(fortsættes)

Verdens bedste PR-bureau: Sportspressen

Artikel fra Mandag Morgen med hovedresultaterne fra 'International Sports Press Survey 2005', der har undersøgt sportsdækningen i 37 aviser fra ti lande. Undersøgelsen er lavet i samarbejde med Play the Game. Idan har bidraget til finansieringen.

Huset Mandag Morgen, oktober 2005

Fra gymnastik til motionisme?

Hæfte I fra forskningsprojektet 'Folkelig gymnastik i en moderne motionskultur', der har til formål at undersøge den folkelige gymnastiks aktuelle situation og fremtidige muligheder i det moderne samfund.

Bjarne Ibsen, Knud Larsen, SDU, 2005

Modellering af potentielle sundhedsøkonomiske konsekvenser ved øget fysisk aktivitet i den voksne befolkning

Analyse af de helbredsmæssige og sundhedsøkonomiske fordele ved øget fysisk aktivitet blandt voksne danskere. Studiet er blandt de første af sin art i Danmark.

Jan Sørensen, Charlotte Horsted, Lars Bo Andersen, SDU, august 2005

Kvinder på toppen, sammenfatning

Sammenfatning af projektet 'Kvinder på toppen – om kvinder, idræt og ledelse', der analyserer årsager til kvinders underrepræsentation blandt idrættens frivillige ledere og mulighederne for en mere lige kønsfordeling.

Laila Susanne Ottesen, Ulla Habermann, Gertrud Pfister, KU, 2005

Foreningsidrættens vilkår - specialforbundsprofiler

58 specialforbundsprofiler udarbejdet af Danmarks Idræts-Forbund på baggrund af tal fra landsdækkende spørgeskemaundersøgelse med deltagelse af 3.097 foreninger under DIF og DGI.

DIF, september 2005

Fyns Amt - Sport, Idræt og Wellness

Analyse med undertitlen 'En vækstskaber på Sydlyn'. Rapporten fokuserer på potentialet for økonomisk vækst inden for sport, idræt og wellness i det sydfynske område.

Rambøll Management, oktober 2005

Oplevelsesøkonomi i Hovedstadsregionen

Rapport om potentialerne for en fremtidig satsning på oplevelsesøkonomi i København. Der opfordres til udvidet samarbejde mellem oplevelsesøkonomiens aktører.

Rambøll Management, september 2005

Download eller find link til rapporter og analyserne i vidensbanken på www.idan.dk.

SAS Arena er atypisk ved at være privatfinansieret og have en navnesponsor. Foto: Messecenter Herning

Bortset fra Parken og Brøndby, som i øvrigt også finansierede deres stadionmoderniseringer selv, har de fleste professionelle klubber i fodbold og håndbold rigeligt at gøre med at skaffe til dagen og vejen. Danske topklubber er stadig stærkt afhængige af frivillige leders engagement og kommunale midler. Kommuner som Horsens vil yderligere skabe et pres andre steder i landet for at få de professionelle klubbers lejebetalinger til de kommunale anlæg sat ned.

Samtidig har kommuner på vej ind på eliteidrætsbanen som bygherre og bagmand for elitenetværk ofte måttet konstatere, at det slet ikke er så taknemmeligt at gå ind i sportens turbulente verden.

I Aalborg har kommunen hældt 65 mio. kroner i Gigantium. Så løb den sportsligt så succesrige lejer, håndboldklubben Aalborg DH, ind i økonomiske problemer, der i sommer tvang kommunen til pengekasen, hvis der fortsat skulle spilles tophåndbold i prestigebyggeriet.

Allersenest kunne man så se Aalborg DH-træner Christian Dalmose citeret for, at Gigantium i øvrigt er aldeles uegnet til en tophåndboldklubs behov. Kommunen burde naturligvis bygge en rigtig arena til den karismatiske træner og hans hold!

Man kunne også kigge til Farum, hvor hele eventstrategien og snart også eliteidrætsindsatsningen nu synes at styrte i grus trods massive investeringer under Brixtofte.

Mediebilledet er en udfordring

Faciliteterne og deres indretning er kun et af de brændende temaer i topsportens vej fra forening til forretning.

Forholdet til medierne er en anden væsentlig faktor, fordi medierne finansierer og komponerer sporten direkte gennem rettighedsbetalinger og transmissioner og indirekte ved eksponering af sponsorer.

Men samtidig skaber danske medier også det verdensbillede, som eksempelvis kommuner og erhvervsliv ofte reagerer på.

Derfor er det stærkt uheldigt, at en nylig undersøgelse af den landsdækkende danske sportspresse, som Mandag Morgen udførte for 'Play the Game' og Idrættens Analyseinstitut, viser, at sportspressen kun i forsvindende lille grad beskæftiger sig med sportens organisatoriske, økonomiske og organisatoriske forhold. Samtidig er det en kendsgerning, at dansk tv og sportspresse primært dækker ganske få idrætsgrene.

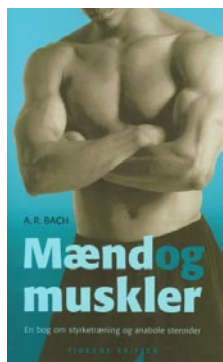
Tv volder kvaler

Groft sagt 'fordummer' mediebillidet både idrætsledere, sponsorer og beslutningstagere i en grad, så dansk idræt eksempelvis står med et problem som vært for næste års VM i idrætsgymnastik i Århus. Arrangørerne skal finde 1,8 mio. kr. til DR som national "host broadcaster" for at kunne leve op til forpligtelserne om at få transmitteret en af de i OL-sammenhæng mest globale og prestigefyldte discipliner til omverdenen.

Gymnastikkens vanskeligheder angår mange idrætsgrene. For at sige det rent ud, er det i øjeblikket en reel trussel, at de ekstra hvervemillioner, som stat, regioner og kommuner i disse år hælder i eventstrategier, i stedet ender i lommerne på tv-produktionsselskaber og tv-stationer.

Der er med andre ord en overhængende risiko for, at offentlige midler kommer til at finansiere en meget stor del af gilderne i de ligeledes offentligt finansierede storthaller og stadionanlæg - uden synderligt medspil fra private sponsorer eller kommercielle medieinteresser, som har gavn af investeringerne.

I en tid, da politikere og idrætsledere seriøst overvejer muligheden for at byde på OL allerede i 2020, er der med andre ord behov for flere kompetencer, bedre internationale relationer, netværk og samarbejder på tværs, hvis de massive offentlige investeringer i eliteidræt skal føre til det ønskede løft.

Mænd og muskler

Det er en stærkt vedkommende bog, som den danske freelanceskribent Alice Riis Bach har skrevet. 'Mænd og muskler' er et indlæg i debatten om den udbredte brug af forfængelighedsdoping i landets mange fitness- og styrketræningslokaler.

Gennem en række personskildringer sætter forfatteren fokus på de sociale og psykologiske årsagssammenhænge, som bevirker, at flere og flere unge mænd eksperimenterer med doping i forbindelse med deres fitnessstræning.

I de nærgående og rystende beretninger får vi gradvist forståelse for en kropsoptagelse, der anser kroppen som et objekt, som kan ændre udtryk gennem en kombination af en streng træningsdisciplin, fedtfattig kost og dopingmisbrug.

Forfatterens agenda er at udbrede kendskabet til motionsdopingens kultur og omfang, så dopingrelaterede politiske diskussioner ikke alene omhandler elitesporten. Doping er i lige så høj grad en del af en mandekultur – et subkulturelt samfundsfænomen, der sætter normen for et ganske bestemt kropsudtryk.

Bogen er holdt i et populærvidenskabeligt sprog. Derfor kan mænd, der er fanget i dopingmisbruget eller overvejer doping, finde en lang række relevante informationer om dopingmisbrugets karakter og konsekvenser.

Af kritiske bemærkninger kan indvindes, at forfatterens fokus på fitnesskulturens skyggesider overser, at langt de fleste af de cirka 400.000 udøvere i realiteten bidrager både til deres egen og samfundets generelle sundhedsniveau. Derved er der en tendens til, at de positive sider af fitnesskulturen bliver glemt.

På trods heraf er der ingen tvivl om, at forfatteren har skrevet en bog, der er dybt relevant.

Kasper Lund Kirkegaard

Mænd og muskler - En bog om styrketræning og anabole steroider

A.R. Bach

Tiderne Skifter

200 sider

Pris: 248 kroner

Historisk dag for fitness-sektoren

For første gang samles en halv snes af fitness-sektorens hovedaktører for at diskutere og afdække den danske branches historie.

Idan har som led i sin afdækning af den kommercielle danske fitness-sektor inviteret en gruppe udvalgte videnspersoner til et seminar den 12. januar for at kortlægge og diskutere fitness-sektorens udvikling.

I løbet af dagen, der afholdes på Institut for Idræt og Biomekanik i Odense, vil deltagere diskutere fitness-sektorens mange op- og nedture, centrale datoer, hvor sektoren ændrede form og indhold, og hvilke samfundsændringer fitness-sektoren har afspejlet fra 1960 og frem.

Der vil blandt andet blive sat fokus på overgangen fra den mandligt dominerede bodybuildingkultur til den kvindedominerede aerobicbølge og de mange nye målrettede træningsformer i de nyetablerede kommercielle træningscentre.

Gennem diskussionerne vil der desuden blive skabt billeder og forklaringer på de komplekse årsager til, at fitness-sektorens tilbud i stadig større omfang er mange danskeres foretrukne valg af fritidsaktivitet.

Fortælling mangler

Seminarer er arrangeret på baggrund af, at der ikke endnu er skabt en sammen-

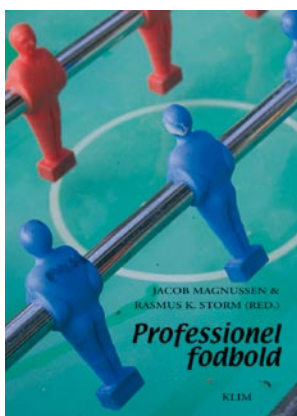
hængende historisk fortælling om den danske fitness-sektor, selv om det er en af danskernes foretrukne motionsformer. Sektoren lider generelt under mangel på dokumentation, hvilket seminaret skal råde bod på.

Efter seminaret vil Idrættens Analyseinstitut i samarbejde en række idrætsforskere, studerende og eksterne videnspersoner bearbejde og renskrive informationerne med henblik på at skrive et væsentligt bidrag til den danske fitness-historie.

Den historiske delrapport indgår i Idans igangværende projekt om den danske fitness-sektor under titlen 'Sved for millioner'. Projektet vil skabe et statusoverblik og et indblik i sektorens udvikling.

Ny antologi om dansk professionel fodbold

Ny bog giver det første samlede overblik over dansk fodbold set gennem de samfundvidenskabelige briller.

'Professionel fodbold' handler om den fascinerende danske nationalsport, der gennem de senere år har udviklet sig med høj fart. Trods få internationale klubresultater har pengene for alvor fået fat, og interessen i tv, på tilskuerpladserne og i bredere kredse er stigende.

Hvorfor er det tilfældet, og hvilke konsekvenser har det? For spillerne? For klubberne og forretningen? Det er nogle af de centrale spørgsmål, der bliver stillet i en ny antologi, som Idan har medvirket til.

Bogen indeholder bidrag fra danske og internationale analytikere og forskere med nye tal, analyser og perspektiver på over 25 år med professionel fodbold herhjemme. Blandt de 12 bidragydere kan nævnes: Birger Peitersen, Lars Halgreen, Troels Troelsen og Jesper Jørgensen.

Bogen er redigeret af Rasmus K. Storm fra Idan og Jacob Magnussen fra RUC og Copenhagen Business School. Den frigives på Idans konference 'Dansk idræt i en anden liga' den 28. – 29. november 2005 i Århus.

Udgiver er Forlaget Klim (www.klim.dk), mens Idan og Kulturministeriets Udvalg for Idrætsforskning har støttet projektet.

Hjælp til kommuner

Det Nationale Råd for Folkesundhed har udarbejdet et oplæg til kommunerne om fysisk aktivitet, der skal tjene til inspiration, når kommunerne får hovedansvaret for det sundhedsforebyggende arbejde.

I hæftet 'Kommunens handlingsplan for fysisk aktivitet' formidles fakta samt en række meget konkrete råd til, hvordan den enkelte kommune kan forebygge fysisk inaktivitet gennem byplanlægningen og en aktiv politik på bl.a. børne- og ældreområdet.

Hele oplægget kan hentes på hjemmesiden www.folkesundhed.dk.

Håndbog for foreninger

DGI har sammen med Kroghs Forlag udgivet 'Håndbog i Foreningsliv', der er skrevet til frivillige ledere i foreningslivet. Bogen kommer rundt om såvel formelle som uformelle regler for drift af idrætsforeninger.

Den er skrevet af erfarne journalister fra kredsen omkring DGI's blade og informationsafdeling og har derfor naturligvis den skævhed, at den primært fokuserer på DGI og ikke DIF og DFIF som serviceapparat for landets idrætsforeninger.

Håndbog i Foreningsliv

Jonna Toft (red.)

Kroghs Forlag

159 sider

Pris: 199,00 kroner

Som ringe i vand

I anledning af 100-året for stiftelsen af Danmarks Olympiske Komité udgav DIF i oktober antologien 'Som ringe i vand', hvor syv forskere og journalister beskriver DOK og de olympiske lege fra forskellige vinkler.

Lektor Per Jørgensen skriver om DOK's historie, lektor Else Trangbæk skriver om OL som normbryder, professor Anker Brink Lund skriver om mediedækningen af OL, DIF-formand Kai Holm skriver om de olympiske leges betydning for dansk idræt, arkitekt René Kural fra Center for Idræt og Arkitektur skriver om de olympiske anlæg, direktør Søren Riiskjær fra Team Danmark skriver om Pierre de Coubertins visioner for OL set i et moderne lys.

Endelig har Idans direktør Henrik H. Brandt bidraget med et afsnit om kommercialiseringen af OL. Dette afsnit kan også læses på www.idan.dk.

Som ringe i vand

Morten Mølholm Hansen og Else Trangbæk (red.)

Danmarks Idræts-Forbund

100 sider

Pris: 125,00 kroner

Kommentar: En udfordring for klubberne

Klublivet har en stor rolle at spille i forbindelse med motion som behandling, men idrætslivet må indstille sig på en helt ny type medlemmer, hvis motion på recept og lignende tiltag skal være en succes.

Af Bente Klarlund Pedersen, formand for det Nationale Råd for Folkesundhed

Det er glædeligt, at idrætten, bl.a. anført af de store idrætsorganisationer, med fornyet styrke har meldt sig på banen og ønsker en aktiv rolle, når det gælder fysisk aktivitet og sundhed. Men 'Motion på Recept' kan ikke blot indpasses i det nuværende klubliv.

Den vigtigste barriere for at være aktiv er, at man ikke identificerer sig med at være 'the sporty type', hvis man aldrig har været aktiv i idrætslivet. Måske har man oplevet slet ikke at passe ind, så man har en barriere mod idræt og idrætsklubber, som skal overvindes.

Hvis man ikke i barndommen og ungdommen har opnået motoriske færdigheder f.eks. i boldspil, så er chancerne for, at man bliver grebet af håndbold som overvægtig, midaldrende nok ikke så stor. Men man kan næsten altid finde ud af at sætte det ene ben foran det andet – gå, jogge, løbe, gå stavgang eller cykle.

Vigtig rolle

Idrættens rolle i forbindelse med forebyggelse og behandling ved hjælp af motion er vigtig. For man er sundere længere, hvis man motionerer regelmæssigt.

En 30-årig mand, der ikke bevæger sig i det daglige, kan regne med at leve næsten tre år længere, hvis han begynder at røre sig ca. en halv time om dagen. For en kvinde er gevinsten endnu større, nemlig godt fire et halvt år.

Regelmæssig fysisk aktivitet beskytter mod sygdom og død af alle årsager. Hvis man allerede er syg – eller er i særlig risiko for at blive syg – kan fysisk træning have en plads i behandlingen. Det gælder f.eks. for forhøjet blodtryk, type 2 diabetes, forhøjet kolesterol, hjertesygdom og rygerlunger.

'Motion på Recept' er det populære udtryk for fysisk træning som behandling. I Danmark er opnået konsensus om, at læger bør ordinere Motion på Recept ved tilstande, hvor der er evidens for en effekt af træningen.

Spørgsmålet er hvor denne træning skal foregå. Når vi taler om de mest inaktive – de personer, der er blevet syge af mangel på motion, så er det ikke nok, at lægen bare opfordrer patienten til at finde et sted at træne. Det viser blandt andet pilotprojektet 'Motion på opfordring' i Århus, som lukkede i foråret efter kun én sæson.

I Københavns kommune består 'Motion og Kost'-projektet af fire måneders supervision ved diætist og fysioterapeut. I løbet af denne periode opfordres og guides patienten til at finde et sted at træne videre – efter de fire måneder.

Hvis idrætsklubberne formår at udforme tilbud på målgruppens præmisser – og er parate til at være opsøgende – så er de nået et langt skridt.

Nærhed er vigtig

Evalueringen foreligger endnu ikke, men det foreløbige indtryk er, at det går rigtigt godt med at fortsætte træningen på egen hånd. Nærhed er vigtig. Det betyder noget, at patienten kan finde et træningssted, som er tæt på klinikken og som har et tilbud, der ligner det, patienten er blevet kendt med.

Den videnskabelige litteratur fortæller os, at netværksdannelse og 'feedback' i form af konditests, styrketests eller træningsdagbog øger chancen for, at patienterne holder ved træningen. Klublivet har rammerne for, at patienten kan indgå i netværk og ekspertise i at give feedback.

Hvis idrætsklubberne formår at udforme tilbud på målgruppens præmisser – og er parate til at være opsøgende – så er de nået et langt skridt.

Professor, dr. med. Bente Klarlund Pedersen er overlæge på Rigshospitalet samt forskningsrådsprofessor ved Københavns Universitet.

Hun er forfatter til mere end 300 videnskabelige artikler, fagbøger og populærvidenskabelige bøger som 'Motion på recept - motion som behandling', 'Graviditet og motion' og 'Recept på motion - motion som forebyggelse.' Hun er medforfatter af bogen: 'Fysisk aktivitet - håndbog om forebyggelse og behandling'.

Mystisk bog om Team Danmark

'Historien om hvordan, eliteidrætten mistede sin uskyld og fandt sin plads i det danske kulturliv' er titlen på en ny publikation, der angiveligt er udgivet i anledning af, at det snart er 25 år siden, at DIF's daværende formand, Svend O. Hansen, og DOK's generalsekretær, Arne Garnell, indkaldte til pressemøde om stiftelsen af Dansk Idrætselite Komité. Komitéen blev senere ved lov om eliteidrættens fremme i 1984 til statsorganisationen Team Danmark.

Publikationen rummer et interessant tilbageblik til en anden tid, som ikke er så længe siden endda, men generelt er der tale om en bog med klare kultkvaliteter: En rædsel af en tryksag, grimt sat op og - som titlen antyder - med mange sjuskede sproglige formuleringer.

At den tidligere DOK-generalsekretær Arne Garnell figurerer på 22 fotos, gør ikke forundringen over DIF's udgivelse af en bog om Team Danmark mindre. Retfærdigvis skal dog siges, at billedredaktøren også har fundet plads til hele fire billeder af HT-busser!

Henrik H. Brandt

Historien om hvordan, eliteidrætten mistede sin uskyld og fandt sin plads i det danske kulturliv

Michael Bast

Danmarks Idræts-Forbund
65 sider, gratis

Udgivet af Idan,
Idrættens Analyseinstitut

Nummer 1/18. november 2005

Kanonbådsvej 12A
1437 København K
Telefon: 3266 1032
Fax: 3266 1039
E-mail: idan@idan.dk

Hjemmeside: www.idan.dk

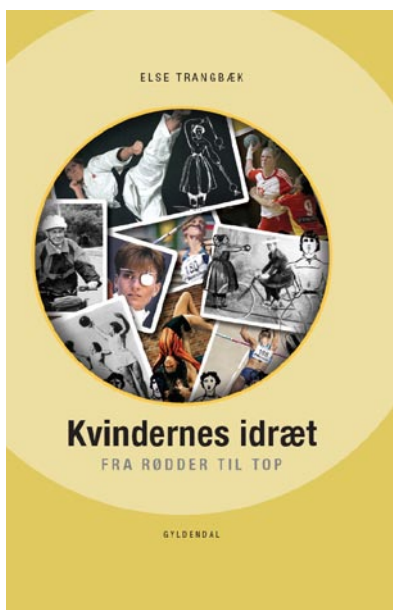
Redaktion:
Søren Bang
Journalist
soeren.bang@idan.dk

Henrik Brandt (ansv.)
Direktør
henrik.brandt@idan.dk

Redaktionen er afsluttet den
18. november 2005.

Fra amazoner til sportshelte

Anmeldelse: Med 'Kvindernes idræt - fra rødder til top' har Else Trangbæk skrevet den første samlede fortælling om mere end 200 års kvindeidræt i Danmark.

To fotografier siger alt udviklingen: Vor tids taekwondokæmper Karin Schwartz, der sparker ud efter en modstander, kontra gymnastikpædagogen Agnete Bertrams nymfeklædte gymnaster i kultiveret samtale med fysiologen Johannes Lindhard engang i mellemkrigstiden.

Kontraster af den slags skorter det ikke på i idræthistorikeren Else Trangbæks 'Kvindernes idræt - fra rødder til top'.

Bogen er den første samlede fremstilling af dansk idræt set gennem kvindeoptik og som sådan en underholdende rejse gennem mere end 200 års kvindeliv. Undertiden ligefrem hårrejsende.

Bl.a. mente ovennævnte Lindhard, at 'handyret er hundyret fysisk overlegent', og advarede mod, at kvinderne med 'deres labile nervesystem' indlod sig på konkurrencesport forført af 'amazoner'.

Han ville næppe have følt sig tilpas ved synet af Karin Schwartz!

Frisind og konservatisme

Trangbæks fortælling tager for alvor fart med mandlige pionerer som A.G. Drachmann og Paul Petersen, der i sidste halvdel af det nittende århundrede var blandt primusmotorerne i udviklingen af kvinde-gymnastikken.

Snart stod kvinderne selv i spidsen. Ind imellem med stort mod og personlige omkostninger: F.eks. talte gymnastiklæreren og forfatteren Erna Juel-Hansen offent-

ligt for et mere frisindet syn på kvindelig erotik og selvrealisering i slutningen af 1800-tallet. Hun måtte lukke sit gymnastik-institut, da det forskrækkede københavnske borgerskab meldte deres døtre ud.

Juel-Hansen var en ener. Typisk blev vejen mod den brede anerkendelse taget med små, sømmelige skridt. Kvindernes erobring af idrætten måtte legitimeres over for omverdenen og blev derfor ikklædt opbyggelige eller sundhedsfaglige argumenter. I den forstand lå mange af kvindeidrættens pionerer helt på linje med den øvrige idræt, der historisk set både har ageret konservativ samfundsstøtte og været eksponent for fornyelse. Rebeller i en mere højtråbende forstand var de i hvert fald sjældent.

Fremskridtene skete heller ikke uden modstand i idrættens egne rækker. Mens nogle følte sig utrygge ved de mere frigjorte kvinder, pegede andre på de fysiologiske forskelle mellem kønnene. Endelig var der de få mandsdominerede idrætter, hvor kvindesyntet kun havde museale kvaliteter. F.eks. optog DBU først kvinderne i 1972!

Fine portrætter

En af bogens store kvaliteter er de mange og udførlige portrætter af kvindeidrættens pionerer, ikke mindst inden for gymnastikken, og deres ofte meget forskellige syn på fysisk aktivitet. Portrætter, som kædes fint sammen med kvindefrigørelsen i det øvrige samfund.

De sidste afsnit om nutidens mangel på kvindelige ledere i toppen af bl.a. DIF og specialforbundene står lidt mindre skarpt. Men det afspejler måske blot den usikkerhed, man i dag kan spore i ligestillingsarbejdet. Som idræthistorikeren Else Trangbæk, der selv er medlem af DIF's bestyrelse, peger på, er et af de uafklarede spørgsmål, hvorfor yngre kvinder øjensynligt er meget tilbageholdende med at søge de magtfulde poster i idrætten.

Det sidste kapitel om kvindernes vej mod ligestilling er langt fra skrevet.

Søren Bang

Kvindernes idræt - fra rødder til top

Else Trangbæk

Gyldendal

286 sider, illustreret

Kr. 329,00